

Teologická fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Posudek oponentky bakalářské práce

Jméno autorky: Lucie Neshybová

Název práce: Sociální klima ve školní družině a jeho diagnostika

Oponentka: PhDr. Jiřina Pávková

Autorka bakalářské práce si zvolila aktuální téma. Školní družiny jako školská výchovná zařízení ovlivňují značnou část dětské populace a je v zájmu pedagogů, rodičů a dětí, aby sociální klima družiny bylo příznivé, pro děti příjemné. Autorka se ve své práci zároveň snaží využít svých poznatků z oblasti pedagogicko – psychologické diagnostiky.

Celá práce je přehledně členěná do tří kapitol. V první kapitole autorka vysvětluje pojem sociální klima a další pojmy z oblasti sociální psychologie, které spolu navzájem souvisejí. Domnívám se, že se však autorce podařilo vyvodit souvislosti mezi základními pojmy pouze částečně. V některých částech text působí dojmem náhodně získaných a nahodile poskládaných informací.

V rámci první kapitoly vysvětluje autorka i cíle, poslání a funkce školní družiny (1.5, str. 14). V podkapitole 1.6 se autorka pokouší aplikovat poznatky o sociálním klimatu do prostředí školní družiny. S politováním musím konstatovat, že tato část bakalářské práce obsahuje mnoho nepřesných či dokonce nesprávných údajů. Prvotní funkcí školní družiny je funkce výchovná, významná je i preventivní a zdravotní funkce. Vyzvedávání pouze sociální funkce nepovažuji za správné (str.14). Také nelze označit školní družinu jako speciální výchovné zařízení. Za závažnou chybu považuji odkaz na již neplatné právní normy (školský zákon, vyhláška) na str. 15. Z toho plynou i chybné údaje o počtu dětí v odděleních.

Za málo zdařilou považuji i podkapitolu 1.5.1 o cílech výchovy ve školní družině. Působí neúplně, nepřehledně, stylisticky neobratně. Cílem výchovy není pouze prevence, hlavním cílem je naučit děti využívat rozumně volný čas. Venku mají děti pobývat ze zdravotních důvodů, ne proto, že hry a spontánní činnosti jsou hlučné (str.17). Autorka se v této souvislosti mohla zmínit také o tvorbě školních vzdělávacích programů pro školní družiny. V podkapitole 1.6 (str. 17 – 23) podává autorka ne zcela přesné údaje o školní družině. Pozitivně hodnotím pokus o aplikaci pojmů z oblasti sociální psychologie do práce vychovatele školní družiny. Musím však konstatovat, že snaha autorky nebyla příliš úspěšná. Obsah jednotlivých částí místy neodpovídá plně jejich názvu.

Druhá kapitola bakalářské práce se zabývá problematikou diagnostiky sociálního klimatu ve školní družině. V podkapitole 2.1 jsou celkem přehledně shrnuty základní informace. Podkapitola 2.1 se v práci objevuje dvakrát (str. 24, 26) s podobným obsahem spíše obecného charakteru bez specifického zaměření na podmínky školní družiny.

Dále autorka podrobněji pojednává o možnostech využití sociometrických testů a dotazníků při zkoumání sociálního klimatu ve skupině. Ostatní diagnostické metody označuje jako doplňující. Doporučuji uvážít, zda v podmínkách školských zařízení pro zájmové vzdělávání není zastoupení a významnost jednotlivých metod poněkud jiná. Kapitulu 2.4. považuji přesto za dosti výstižně zpracovanou. Za zmínku by stála také metoda analýzy výsledků činností - zejména při využití skupinových forem práce.

Kromě uvedených dílčích připomínek k obsahu nutno vytknout i drobnější nepřesnosti ve formulacích i jazykové, zejména stylistické nedostatky. Str. 24 – kdy dříve v minulosti? Str. 26 – neúplná věta. Str. 27 – dítě se vyvíjí nejen v mladším školním věku. Str. 28 – ne vně, ale uvnitř skupiny. Moreno, ne Morena. Str. 29 – pravopis, doporučuji spíše používat zkrácené tvary bys namísto by jsi. Str. 35 – vychovatel ŠD je též pedagogem školy.

Str. 36 – nerozumím, jaký přechodný nebo trvalý přechod z rodiny do výchovné instituce má autorka na mysli. A další drobné nepřesnosti.

Třetí kapitola práce má praktický charakter. Pozitivně hodnotím i tento drobný pokus o aplikaci teoretických poznatků v praxi školského zařízení. Autorka kladla hlavní důraz na teoretické zpracování problematiky, proto má třetí kapitola nejmenší rozsah. Také zkoumaný vzorek je malý, pouhých 8 dětí. Bylo by vhodné, kdyby autorka v rámci obhajoby některé své postupy podrobněji vysvětlila.

Celá práce má převážně teoretickou podobu. Přesto však pokus o praktické využití nutno hodnotit kladně. Drobné provedené šetření mezi dětmi svědčí o skutečném zájmu autorky zjistit a ovlivnit vztahy dětí ve skupině. Rozsah práce odpovídá stanoveným požadavkům. Autorka prokázala schopnost pracovat s informačními zdroji, i když v této oblasti se objevovaly některé nedostatky. Po jazykové stránce má práce dosti závažné nedostatky. Zarážející jsou zejména pravopisné chyby, některé dokonce v dotaznících, které jsou určené pro děti. Také stylisticky působí práce dosti neobratně.

Cíl práce v podobě, jak byl formulován, byl splněn.

V průběhu obhajoby doporučuji objasnit:

- Proč autorka pro šetření mezi dětmi nevyužila standardizovaný dotazník?
- V jaké škole probíhalo šetření? Proč bylo v oddělení pouze 8 dětí?
- Bylo by vhodné využít pro zjišťování sociálního klimatu některé sociometrické techniky v hravé podobě?
- Jak rozumět zmínce o pasivitě vychovatele (byl to muž?), když dotaz na osobnost vychovatele byl pouze částečně obsažen v poslední otázce dotazníku?

Závěr: Přes celou řadu výhrad doporučuji bakalářskou práci k obhajobě.

Návrh hodnocení: dobře

V Praze 13.srpna 2008

PhDr. Jiřina Pávková

